

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1944 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss ändring i villkoren för statsbidrag från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 158 av herr *Carlström m. fl.* och II: 324 av herr *Andersson i Gisselås m. fl.* har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, att kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 599) angående villkor för statsbidrag från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. måtte ändras så, att bidrag från sagda anslag jämväl må utgå efter enahanda grunder, som för övrigt gälla, till skogsvårdsåtgärder å skogar, lydande under allmänna skogsvårdslagen och belägna inom Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda yrkande, hänvisas till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande över motionerna från skogsstyrelsen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition, nr 190, anvisade 1940 års lagtima riksdag å driftbudgeten under nionde huvudtiteln ett reservationsanslag å 1 000 000 kronor till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt godkände i statsrådsprotokollet angivna grunder för utlämnande av statsbidrag för sagda verksamhet. För budgetåret 1941/42 uppfördes anslaget med 500 000 kronor. På grund av anslagsreservation har någon medelsanvisning för budgetåren 1942/44 icke förekommit. Ej heller för budgetåret 1944/45 har med hänsyn till förefintlig reservation äskats något anslag för ändamålet.

Bestämmelserna rörande anslagets användning äro intagna i kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 599) angående villkor för statsbidrag från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m., i viss del ändrad genom kungörelsen nr 354/1941, samt cirkulär samma dag (nr 600) till skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Jämlikt berörda författningar utgår från anslaget bidrag till skogsvårdsarbeten å de egentliga lappmarksskogarna, d. v. s. dels de skogar, som lyda under 1932 års lappmarkslag, och dels skogar inom Västerbottens och Norr-

bottens läns lappmärker, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning. Anslag utgår därjämte till motsvarande verksamhet å de i 4 kapitlet skogsvårdslagen omförmälda skyddsskogarna, såvitt de äro belägna i Jämtlands och Kopparbergs län.

Norrländska skogsproduktionsutredningens förslag (stat. off. utr. 1940: 3), vilka lågo till grund för Kungl. Maj:ts förenämnda proposition nr 190/1940, voro mera omfattande. Enligt desamma skulle genom bidragsverksamhet stödjas skogsproduktionen i, förutom skogar som lyda under 1932 års lappmarkslag, jämväl skogar i Västerbottens och Norrbottens län, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning, skogar i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka äro underkastade bestämmelserna i skogsvårdslagen, samt i 4 kap. skogsvårdslagen avsedda svåröryngrade skogar och skyddsskogar i Kopparbergs län, vilka tidigare lytt under den för skyddsskogar gällande särslagstiftningen. I nämnda proposition nr 190/1940 företogs en begränsning av verksamhetsområdet i förhållande till vad utredningen föreslagit. Sålunda uttalade föredragande departementschefen, bland annat, att ifrågavarande stödåtgärder borde få karaktären av en försöksverksamhet och att denna borde bedrivas å de egentliga lappmarksskogarna, d. v. s. dels de skogar, som löde under 1932 års lappmarkslag, och dels skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna ägde tillämpning. Härjämte skulle de i 4 kap. skogsvårdslagen omförmälda skyddsskogarna, såvitt de vore belägna i Kopparbergs och Jämtlands län, inrymmas under verksamheten. Det i överensstämmelse härmed begränsade verksamhetsområdet motsvarar i stort sett de skogar, som enligt utredningens förslag skulle erhålla ett något högre bidrag än övriga hithörande skogar.

Frågan om en utvidgning av den med bidrag från ifrågavarande anslag bedrivna verksamheten till att avse även andra skogar än dem, som med nu gällande bestämmelser kunna bliva delaktiga av bidrag från anslaget, har tidigare varit föremål för behandling i riksdagen. I två vid 1943 års riksdag väckta likalydande motioner, nämligen I: 142 av herr Carlström och II: 217 av herr Andersson i Hedensbyn, hemställdes sålunda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att förenämnda kungörelse nr 599/1940 måtte ändras så att bidrag från anslaget i fråga efter enahanda grunder som i övrigt gällde kunde utgå jämväl till skogsvårdsåtgärder å skogar, lydande under allmänna skogsvårdslagen, belägna inom Pajala socken med Muonionalusta kapellag, Junosuando, Tärendö, Korpilombolo och Övertorneå socknar i Norrbottens län.

Jordbruksutskottet, till vilket motionerna hänvisades, hemställde efter att ha inhämtat yttrande från skogsstyrelsen i utlåtande nr 23/1943, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilket också blev riksdagens beslut. I övrigt anförde utskottet följande:

»I likhet med skogsstyrelsen anser utskottet vissa skäl tala för det av motionärerna framlagda förslaget att den med bidrag från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. bedrivna verksamheten måtte

utsträckas till att avse jämväl fem socknar närmare kusten i Norrbottens län. Såvitt framgår av de i ärendet avgivna utlåtandena synes emellertid den med anslaget i fråga hittills bedrivna verksamheten ännu befinna sig på försöksstadiet. Enligt vad som uppgives av skogsstyrelsen torde i Norrbottens län verksamheten ej ens ha kommit i gång, i varje fall icke i nämnvärd omfattning. Innan mera ingående erfarenhet vunnits rörande förutsättningarna för ett genomförande av den jämförelsevis nya och hittills oprövade metod för bedrivande av skogsvårdsarbete, som ifrågakarande verksamhet innebär, synes det utskottet icke välbetänkt att utvidga den i ämnet gällande kungörelsens tillämplighetsområde. Bland övriga skäl som för närvarande tala mot ett bifall till motionerna må vidare nämnas, att med rådande brist på arbetskraft det i våra skogar torde finnas arbetsuppgifter, vilkas lösande måste anses angelägnare än de ifrågakarande. Utskottet tänker då i första hand på de i nuvarande försörjningsläge ytterligt viktiga vedavverkningarna. Utskottet anser sig således för närvarande icke böra tillstyrka bifall till motionerna.»

I sitt i förevarande ärende avgivna utlåtande har *skogsstyrelsen*, under framhållande att ett avgörande rörande ifrågakarande verksamhets utvidgning icke kunde fattas utan rätt ingående överväganden, avstyrkt bifall till motionerna. I övrigt har styrelsen anfört följande:

Redan vid fjolårets riksdag avgavs motioner med förslag till en — ehuru mera begränsad — utvidgning av tillämpningsområdet för det s. k. norrländska skogsproduktionsanslaget. I yttrande till jordbruksutskottet över nämnda motioner framförde skogsstyrelsen vissa synpunkter på denna fråga. I sammanfattning innebar yttrandet, att styrelsen visserligen ansåg att skäl kunde finnas för en utbyggnad till andra delar av Norrland av den stödverksamhet, som uppehålls med anslaget ifråga, men styrelsen ifrågasatte lämpligheten av att då företaga en sådan åtgärd. Med hänsyn till att den hittills bedrivna verksamheten — nästan uteslutande förlagd till Västerbottens lappmark — uppenbarligen vore av försöksnatur, syntes det styrelsen mest ändamålsenligt att låta frågan om en utvidgning av tillämpningsområdet anstå, till dess verksamhetens mera definitiva utformning företoges till omprövning.

Sedan detta utlåtande avgavs, har verksamheten pågått under ytterligare ett år. Skogsstyrelsen anser emellertid, trots de i många avseenden goda erfarenheterna, att ett avgörande beträffande verksamhetens utvidgning i varje fall icke kan fattas utan rätt ingående överväganden. Bland de spörsmål, som böra underkastas omprövning, återfinnas bidragsvillkoren; det torde exempelvis icke vara självfallet att — såsom motionärerna synas förutsätta — samma bidragsvillkor skola gälla i andra delar av Norrland som i lappmarkerna. Här kan erinras om, att man i det av norrländska skogsproduktionsutredningen framlagda förslaget rörande inrättande av förevarande anslag utgick från lägre bidragsprocenter för områden utanför lappmarkerna och de skyddsskogar, där anslaget nu får disponeras. Erfarenheterna av den hittills bedrivna verksamheten kunna även tänkas ge anledning till modifierationer i de allmänna reglerna för densamma.

Det här behandlade ämnet torde få betraktas som specifikt norrlandsbetonat. Samma fråga har upptagits i en underdånig framställning av Norrlands skogsvårdsförbund m. fl. den 10 januari 1944, vilken för yttrande remitterats till skogsstyrelsen. Då Kungl. Maj:t nyligen tillkallat sakkunniga för utredande och framläggande av förslag till åtgärder för det norrländska

näringslivets förkovran — vilken utredning lärer i stor utsträckning få be-
fatta sig med skogsbruket berörande angelägenheter — har skogsstyrelsen
för sin del påyrkat ärendets överlämnande till sagda norrlandsutredning. Då
skogsstyrelsen vidare finner uppenbart, att den senare icke kan förbigå ett
för det norrländska skogsbruket så viktigt spörsmål som det i förevarande
samband behandlade, synas härutöver några särskilda anstalter för ett klar-
läggande av detsamma knappast erforderliga. Med hänsyn härtill torde någon
fristående undersökning i ämnet ej behöva verkställas.

Såsom ett vägende skäl för att inom hela det av skogsproduktionsutred-
ningen föreslagna området påskynda den åtgärdsinventering, som enligt an-
slagsbestämmelserna måste föregå skogsvårdsarbetenas utförande, ha motio-
närerna även anfört, att inventeringen kunde utgöra ett led i beredskapsåtgär-
derna för mötande av arbetslöshet i samband med en väntad fredskris.
Det föreslagna överförandet av frågans behandling till norrlandsutredningen
torde icke hindra ett beaktande av dessa synpunkter. Enligt direktiven skall
nämligen utredningen så bedriva sitt arbete, att de mest betydelsefulla frå-
gorna, där praktiska resultat fortast kunna uppnås, först upptagas till över-
vägande. Man bör därför kunna hoppas, att utredningen omedelbart upptar
denna fråga till separat behandling för att — om så visar sig lämpligt —
föreslå åtgärder, som tillgodose även beredskapssynpunkten.

Utskottet.

Som ovan berörts uttalade utskottet vid föregående års riksdag i anledning
av ett då motionsvis framlagt förslag om utsträckning av den med bidrag
från ifrågavarande anslag bedrivna verksamheten till att avse jämväl fem
utanför de egentliga lappmarksområdena belägna socknar i Norrbottens län,
att utskottet ansåge vissa skäl tala för ett dylikt förslag, men att utskottet
med hänsyn till andra omständigheter icke kunde tillstyrka detsamma.

I förevarande motioner föreslås en ytterligare utvidgning av den i ämnet
gällande författningens tillämpningsområde. Bidrag från anslaget i fråga bor-
de nämligen enligt motionärernas uppfattning efter samma grunder, som
för närvarande gälla, utgå till skogsvårdande åtgärder i samtliga skogar i de
fyra nordligaste länen, varå allmänna skogsvårdslagen vore tillämplig. Jäm-
väl i avseende å sistnämnda förslag får utskottet uttala, att i princip intet
synes vara att erinra mot att möjligheter tillskapas att utlämna bidrag från
ifrågavarande anslag till skogsvårdande åtgärder även i andra skogar i Norr-
land, än där så med nu gällande bestämmelser är möjligt. Tvärtom synes
angeläget att så kommer att kunna ske. Enär emellertid produktionsbeting-
elserna i nämnda skogar icke äro ensartade utan avsevärt olika inom olika
områden, kan utskottet icke giva sin anslutning till att bidragen över hela
det i motionerna angivna området skulle utgå efter enahanda grunder som nu
gälla. I detta sammanhang synes böra erinras om att norrländska skogs-
produktionsutredningens förslag förutsatte ett procentuellt sett lägre bidrag
för områden utanför lappmarkerna och de skyddsskogar, där anslaget nu får
disponeras. Utskottet är därför icke berett att utan ytterligare utredning till-
styrka vidtagande av åtgärder i omedelbar anslutning till motionerna.

Såsom framhålles i skogsstyrelsens i ärendet avgivna utlåtande torde det i
motionerna berörda problemet vara av en sådan angelägenhetsgrad att det
icke kan förbigås av de utredningsmän, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyn-

digande den 17 december 1943 tillkallats av chefen för jordbruksdepartementet för att i enlighet med vissa i statsrådsprotokollet för samma dag angivna direktiv verkställa utredning och avgiva förslag rörande åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran. Nämnda utredningsarbete skall enligt direktiven så bedrivas, att frågor där praktiska resultat fortast kunna uppnås först skola upptagas till övervägande. Utskottet utgår därför från att frågan kommer att upptagas till övervägande av nämnda sakkunniga och att förslag i ämnet så snart som möjligt komma att framläggas.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 158 och II: 324 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1944.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Granath, Gabrielson, Jacob Hansson*, friherre *Beck-Friis, Näslund* och *Svedberg* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Ericsson i Sörsjön, Mäler, Pettersson i Rosta, Jacobson, Svensson i Ljungskile* och *Larsson i Karlstad*.

Reservationer:

av dels herr *Gabrielsson*,
dels friherre *Beck-Friis*,
dels herr *Svedberg*,
dels ock herr *Mäler*.